

Erhvervsøkonomiske konsekvenser af bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2024/2025 (Plantedækkebekendtgørelsen)

Ordningens formål:

Plantedækkebekendtgørelsen regulerer krav om pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og dyrkningsrelaterede tiltag på jordbrugsbedriften. Formålet med kravene er at reducere udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet fra landbruget. Dette udkast til bekendtgørelse for planperioden 2024/2025 omfatter gældende bestemmelser i bekendtgørelse nr. 1024 af 30. juni 2023 om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2023/2024 samt nogle ændringer til disse bestemmelser.

Administrative konsekvenser

De væsentligste ændringer til bekendtgørelsen er: 1) ændring i fordelingsnøglen for husdyrefterafgrødekravet mellem nitratfølsomme oplande og oplande med indsatsbehov i vandplanerne, 2) en justering af niveau for reduceret kvælstofkvote som alternativ til efterafgrøder, 3) forbud mod at anvende § 3-arealer til alternativet braklagte arealer, 4) justering af omregningsfaktor for braklagte arealer som alternativ til efterafgrøder, 5) justering af omregningsfaktor for tidlig såning af vinterafgrøder som alternativ til efterafgrøder, 6) en justering af værdier for kvotereduktion ved brug af fleksible frister for alternativet kvælstoffikserende efterafgrødeblandinger og 7) der sikres hjemmel til at give bødestraf, hvis kravet om etablering af efterfølgende afgrøde ikke overholdes alternativterne braklagte arealer og braklagte arealer langs vandløb og søer.

Regelændringerne har generelt ikke administrative konsekvenser.

Ændring 1 forventes ikke at få betydning for antallet af bedrifter, som pålægges et husdyrefterafgrødekrav, kun for størrelsen af kravet for den enkelte bedrift. Virksomheden vil fortsat lave markplanlægningen evt. ved brug af konsulent. Ændring 2 kan medføre, at færre bedrifter anvender reduceret kvælstofkvote som alternativ til efterafgrøder, ændring 3) forventes ikke at påvirke brugen af braklagte arealer som alternativ til efterafgrøder, da alternativet i forvejen skal etableres på omdriftsarealer, ændring 4-5 forventes at indebære større fleksibilitet i overholdelsen af kravene om efterafgrøder uden, at de indebærer merudvaskning af kvælstof til vandmiljøet. Ændring 6 forventes ikke at påvirke brugen af alternativet.

Ændring 1-2 og 4-6 påvirker ikke indberetning af efterafgrøder eller alternativer i Gødningskvote og efterafgrødeskemaet (GKEA). Ændring 3 implementeres i GKEA, så bedriften ikke har mulighed for at indberette arealer til alternativet braklagte arealer, hvis arealet samtidig er registreret som § 3-areal i Internet Markkort (IMK).

Der foretages derudover nogle tekniske justeringer i bekendtgørelsen uden administrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser, herunder decimaloprunding af værdier for hhv. kvotereduktion og opsparede efterafgrøder ved brug af fleksible frister for efterafgrøder,

præcisering af gradueret gødningstildeling for kunstgødning for alternativet præcisionslandbrug, korrekt henvisning til krav om forårssået afgrøder ved erstatningsarealer i forbindelse med kontrol, omformulering af perioden med forbud mod omlægning af fodergræsmarker og undtagelse af konkrete projekter under VVM.

Bekendtgørelsesudkastet har været i præhøring hos Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR). OBR vurderer, at bekendtgørelsesudkastet ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet. OBR har ingen bemærkninger til Landbrugsstyrelsens vurdering af, at Innovations- og Iværksættertjekket ikke er relevant for de konkrete ændringer i bekendtgørelsesudkastet.

Skatter, afgifter, subsidier mv.

Bekendtgørelsen ændrer ikke på skatter, afgifter eller subsidier.

Øvrige efterlevelseseffekter

Ændringerne forventes samlet set at medføre mindskede omkostninger for erhvervet, som ikke kvantificeres yderligere.

Ændring 1 kan føre til sektorforskydninger. Det samlede arealomfang af husdyrefterafgrødekravet forventes at være uændret på ca. 34.000 ha, men arealudpegningen ændres som følge af ny fordeling mellem nitratfølsomme oplande og oplande med indsatsbehov i vandplanerne. I en række områder vil der ske en reduktion af indsatsbehovet, mens der i andre vil være et øget krav. Reduktionerne sker fortrinsvist i områder, hvor indsatsen er høj, mens de øgede krav bliver stillet i områder med moderat indsatsbehov. Det vurderes derfor, at der for den samlede indsats vil være en besparelse, idet der flyttes indsats væk fra områder med en høj omkostning pr. ha til områder med en mere gennemsnitlig omkostning pr. ha. Konsekvensen af ændringen kvantificeres dog ikke yderligere.

Ændring 2 medfører, at bedriften med samme reduktion af kvælstofkvoten kan erstatte en mindre andel af efterafgrødekravet, og bedriften skal derfor udlægge flere efterafgrøder eller alternativer for at opfylde kravet. Øgede omkostninger herved estimeres til ca. 940.000 kr.

Ændring 3-6 vedrører tilvalgsmuligheder i form af alternativet til efterafgrøder. Det vides ikke, i hvor stor grad erhvervet vil gøre brug af dem, da det bl.a. afhænger af risikovillighed, behov for at tilføje yderligere organisk stof eller kvælstof til jorden og vækstbetingelserne i øvrigt.

Ift. ændring 3-4 er brugen af braklagte arealer som alternativ til efterafgrøder pt. minimal (ca. 300 ha i de nationale ordninger), bl.a. som følge af, at brak i stort omfang bruges til opfyldelse af GLM-kravet om 4 pct. ikke produktive arealer. Det antages desuden, at der økonomisk vil være større incitamentet til at bruge arealerne i bioordning for biodiversitet og bæredygtighed end i efterafgrødeordninger. Forbuddet mod at bruge § 3-arealer som braklagte arealer antages at få minimal betydning, da § 3-arealer ikke er omdriftsarealer. Mindskede omkostninger herved estimeres til ca. 200.000 kr.

Ift. ændring 5 er anvendelsen af tidligt såede vinterafgrøder som alternativ til efterafgrøder i høj grad vejrafhængig, hvor tidlig såning anvendes markant mere i år med tidlig høst end år, hvor der høstes sent. I 2020-2023 blev der udlagt ml. 46.000-76.000 ha. Ændringen medfører, at bedriften med det samme areal kan erstatte en større andel af efterafgrødekravet og der skal udlægges færre efterafgrøder eller alternativer til at opfylde kravet. Mindskede omkostninger herved estimeres til ca. 800.000 kr.

Ift. ændring 6 udgør alternativet kvælstoffikserende efterafgrødeblandinger ca. 1.800 ha årligt, men de fleksible frister anvendes meget sjældent ved alternativet. Det skyldes, at de pågældende blandinger er noget dyrere end almindelige efterafgrøder, og blandingerens kvælstoffikserende effekt mindskes som udgangspunkt, jo senere blandingerne etableres. Konsekvensen af ændringen kvantificeres derfor ikke yderligere.

Adfærdsvirkninger

Der forventes ikke adfærdsvirkninger for samfundet generelt.

BNP

Der vurderes ikke at være BNP-effekter forbundet med bekendtgørelsen.

Afledte effekter

Der vurderes ingen afledte effekter.